

Aleg. 123**Sprawozdanie**

Komisji administracyjnej o administracji krajowych funduszków pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. grudnia 1899 do 31. grudnia 1900.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego Wys. Sejmowi przedłożone różni się od wszystkich za czas do 30. listopada 1899 przedkładanych tem, że Wydział krajowy w czasie objętym sprawozdaniem nie tylko żadnej nowej nie przyznał pożyczki na budowę koszar dla wojska i prośbom gmin Stanisławów i Halicz, Gródek w wysokości łącznej 328.000 K. tudzież prośbie Seliga Rubinsteina o pożyczkę 120.000 K. odmówił, ale nadto w odpowiedzi na odezwę c. k. Namiestnictwa z dnia 30. sierpnia 1900 l. 73.193 komunikującą prośbę gminy Gródek o pożyczkę, pismem z 11. września 1900 l. W. 59867 oświadczył, że z powodu wyczerpanych na szereg lat funduszków pożyczkowych promesami na łączną kwotę 1,680.000 K. i wypłaconych już bezprocentowych z funduszu koszarowego pożyczek gminom i osobom prywatnym w kwocie 5,358.900 K., zaś na budowę koszar krajowych 3,080.000 K., wreszcie z powodu że zadto zobowiązał się kraj ponieść ofiarę w sumie 3,300.000 K. na budowę koszar w Krakowie dla usunięcia wojska z Wawelu, ani o przyznawaniu dalszych pożyczek mowy być nie może ani też o uzyskaniu dalszej dotacji funduszu pożyczkowego na budowy koszar od Wys. Sejmu, stan bowiem funduszu krajowego nie może znieść dalszego obciążenia a wzrastające z każdym rokiem bieżące potrzeby kraju spowodowały już w r. 1900 znaczne podwyższenie dodatków krajowych.

Komisya administracyjna uważa zajęte powyższem pismem przez Wydział krajowy zasadnicze stanowisko za zupełnie uzasadnione i pożyteczne, tem więcej gdy w przyjętym przez Wys. Sejm uchwałą z 6. kwietnia 1900 do wiadomości sprawozdaniu jej o zarządzie krajowych funduszków na budowę koszar dla wojska za czas od 1. października 1898 do 30. listopada 1899 wyraziła zdanie, iż wszelkim przyszłym żądaniom o budowę nowych koszar lub szpitali dla wojska odmawiać należy, a wbrew wyrażonej w sprawozdaniu tem nadziei, że żądania wojskowości o budowę nowych koszar wreszcie ustaną, żądania te bądź o budowy nowych bądź o rozszerzenie już istniejących koszar ciągle się ponawiają gdy wreszcie ze względu na stopniowe przeprowadzanie organizacyi armii, w miarę postępu tejże w przyszłości ponawiać się mogą, a jedynie stanowcza odmowa może odnieść ten skutek, iż powyżęte przez Wys. Sejm na posiedzeniach z dnia 5. lutego 1892, 8. lutego 1895, 15. stycznia 1896, 29. stycznia 1898 i 4. marca 1899 rezolucye, by rząd przyszedł krajowi względnie gminom z pomocą czy to budową koszar w kraju na koszt własny, lub przez własnych przedsiębiorców, czy też udzielaniem bezprocentowych pożyczek krajowi lub bezpośrednio gminom, przychylnie zostaną załatwione.

Stan krajowych funduszków pożyczkowych na budowę koszar dla wojska zmienił się w czasie od 1. grudnia 1899 do 31. grudnia 1900 następnie:

I. W ciągu roku 1900 wypłacono pożyczki przyznane stosownie do programu przez Wydział krajowy ułożonego, gminom Kołomyja, Stanisławów i Żółkiew w łącznej kwocie 215.000 K.

Wedle zamknięcia rachunków za rok 1900 wynoszą	
należności z tytułu pożyczek u gmin i osób prywatnych	2,586.798 K. 40 h.
zaś zapas kasowy	106.896 " 99 "

Stan więc funduszków 31. grudnia 1900 wynosił	2,908 695 K. 39 h.
w porównaniu z dotacjami tego funduszu, które wynosiły	2,783.000 " — "
wzrósł on o kwotę	125.695 K. 39 h.

II. Krajowy fundusz byłego galic. Korpusu ochotników z r. 1859 przeznaczony na budowę koszar i szpitali dla wojska — składa się z końcem r. 1900:

z pretensyi do gminy Gródek z tytułu udzielonej	
bezprocentowej pożyczki 100.000 K.	76.000 K.
i z ulokowanej gotówki	42.643 " 08 h.
wynosi razem	118.643 K. 08 h.
a gdy początkowo wynosił	103.498 " — "
zwiększył się o	15.145 K. 08 h.

III. Krajowy fundusz na budowę koszar krajowych winien z końcem r. 1900 do funduszu propinacyjnego resztę z 1¹/₂ milionowej pożyczki kwotę 2,680.000 K., a prócz tejeż funduszowi byłego Korpusu ochotników chwilowo zaciągniętą pożyczkę 13.339 K. 57 h. w styczniu 1901 już zwróconą.

Pożyczki tej i zwróconej na żądanie Wydziału krajowego przez Władze wojskowe deponowanej tamże reszty dotąd niewypłaconej ceny kupna gruntów pod krajowe koszarzy w Mostach wielkich 8.220 K 63 h użył Wydział krajowy na pokrycie niedoboru przewidzianego 20.000 K z powodu wypłaty kosztów budowy krytej ujeżdżalni w koszarach na Wulce.

Zwrócona przez Władze wojskowe a użyta tymczasowo na pokrycie powyższego niedoboru kwota 8.220 K 63 h służyć ma na zapłacenie cen kupna gruntów w Mostach wielkich pod budowy koszar nabytych w łącznej kwocie 6.647 K 68 h z odsetkami 3-5% od 15. listopada 1895 względnie 1896, które niemogły być zapłacone z powodu, ponieważ właściciel gruntów nie zwolnił ich dotąd z pod ciężaru pożyczki przed sprzedażą zaciągniętej skutkiem czego także definitywny kontrakt kupna i sprzedaży nie został zawarty.

Gdy Wydział krajowy oddał sprawę tę do uporządkowania syndykowi Wydziału krajowego a niema nadziei by takowe w r. 1901. mogło być dokonane — użycie kwoty 8.220 K 63 h na pokrycie niedoboru jest usprawiedliwione i przedstawia się jako korzystne

Koszta budowy krytej ujeżdżalni w krajowych koszarach dla kawalerji na Wulce wynosiły wedle złożonego rachunku 79.191 K 84 h którą to kwotę wypłacił Wydział krajowy c. i k. Komendzie XI korpusu dnia 30. czerwca 1900. — a gdy c. i k. Ministerstwo wojny reskrytem z 27. lutego 1900. Oddz. 8/H B. N. 70. zgodziło się na wszystkie warunki przez Wydział krajowy w zeszłorocznem sprawozdaniu podane, pobiera fundusz koszar krajowych od 1. lipca 1901. powyższej kwoty 6% odsetki jako wynagrodzenie za dostarczoną ujeżdżalnię.

Na przedstawienie tutejszej Komendy korpusu z 7. października 1900. B. A. Nr. 2.900. koniecznej potrzeby do budowania w koszarach na Wulce jeszcze stajni na 24 remont kosztem około 14.000 K za którą wynosiłoby taryfowe wynagrodzenie po 525 K rocznie, zgodził się Wydział krajowy na dostarczenie tej stajni w przypuszczeniu że Wysoki Sejm przyzwoli użyć na ten cel potrzebnego funduszu z bieżących dochodów koszar krajowych, pod warunkiem że wojskowość wygotuje sama plany szczegółowe i wykona budowę, odda ją inwentarialnie Wydziałowi krajowemu a następnie odbierze do użytku aż do 31. sierpnia 1921 że za opłatą 1/2% kosztów budowy obejmie obowiązek utrzymywania tej stajni, tudzież że wszelkie zasadnicze postanowienia umowy odnoszącej się do głównego kompleksu koszar, zastosowane będą co do tej stajni.

Jakkolwiek wynagrodzenie roczne 525 K nieprzedstawia finansowo korzyści, gdyż po potrąceniu z tej kwoty 1/2% na koszt utrzymania a nadto kosztu assekuracji, dochód wynosić będzie około 3 1/4% kosztów budowy — mimo tego Komisya administracyjna uwzględniając powody przez Wydział krajowy w sprawozdaniu przytoczone, a w szczególności konieczną potrzebę, mały obiekt uzupełniający kompleks koszar na Wulce, wreszcie fakt że wojskowość poniosła z własnych funduszków nadwyżkę umówionych kosztów budowy wszystkich koszar krajowych w kwocie 5.973 K 24 h uznaje postanowienie Wydziału krajowego co do dostarczenia tej stajni jako

w danym wypadku odpowiednie i oświadcza się przychylnie na prośbę o upoważnienie użycia kwoty około 14.000 K z bieżących dochodów funduszu koszar krajowych na powyższy cel.

Gdy wydatek ten nie jest wstawiony do preliminarza funduszu koszar krajowych na r. 1901. a bieżące dochody tego funduszu za r. 1901. nie wystarczą na pokrycie powyższego wydatku, zamierza Wydział krajowy użyć na ten cel chwilowo zapasu funduszu byłego korpusu ochotników, wziętą zaś zaliczkę zwrócić z dochodów r. 1902. Spodziewając się, że Wysoki Sejm, zgodzi się na przedstawiony sposób pokrycia wydatku na budowę nowej stajni, wypłacił Wydział krajowy 2. stycznia 1901. zwiększoną preliminarzem na r. 1901. objętą 9-tą ratą pożyczki w sumie 57.900 K c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego, zamiast dotychczasowych 40.000 K.

Komisya administracyjna będąc zdania że pokrywanie niedoborów użyciem zapasów kasowych, jest korzystniejsze jak użycie na ten cel pożyczonych pieniędzy, szczególnie gdy zwrot w niedalekim czasie z bieżących dochodów jest zapewniony i że takowe odpowiada zasadom zdrowej gospodarki uważa przedstawiony przez Wydział krajowy proceder co do pokrycia wydatków na nową stajnię jako zupełnie uzasadniony.

Wydział krajowy podaje w sprawozdaniu do wiadomości Wysokiego Sejmu, że były przedsiębiorca budowy koszar dla strzelców w Trembowli „Oczeret & Podolski dom bankowy i komisowy w Tarnopolu“ wniósł przeciw skarbowi wojskowemu pozew o odszkodowanie na sumę ogólną 65.450 zł. w. a. a Skarb wojskowy zapowiedział funduszowi krajowemu spór o tę samą pretensyę, którą to sprawę oddał Wydział krajowy swojemu syndykowi

Komisya administracyjna podziela w zupełności zdanie Wydziału krajowego iż zapowiedzenie powyższe sporu funduszowi krajowemu, pozbawionem jest wszelkiej prawnej podstawy; punktem bowiem 3-cim zawartej dnia 25. maja 1895. między Wydziałem krajowym i c. i k. Ministerstwem wojny umowy w przedmiocie dostarczenia przez kraj koszar dla wojska, między innymi i w Trembowli, wojskowość przyjęła obowiązek przeprowadzenia budowy własnymi organami i oddania Wydziałowi krajowemu gotowych już koszar, Wydział krajowy nie miał więc żadnego wpływu na wykonanie budowy, a niezawarłszy z żadnymi zgola przedsiębiorcami jakichkolwiek umów, usunął się także zupełnie od współdziałania przy odbiorze przez wojskowość koszar od przedsiębiorców budowy, czem zaznaczył, iż możliwe z umowy między wojskowością a przedsiębiorcami budowy zawartej wzajemne pretensye ani Wydziału ani funduszu krajowego dotyczyć nie mogą.

Bezpodstawność zapowiedzenia funduszowi krajowemu sporu przedstawia się tem jaskrawiej, jeżeli się zważy, że przedsiębiorcy budowy koszar żądają odszkodowania z powodu rzekomych przeszkód stawianych przedsiębiorstwu przez wojskowość przy wykonaniu budowy koszar, za któreto rzekome czyny wojskowości, fundusz krajowy odpowiedzialnym być niemoże. — Ze spokojem więc wyglądać może fundusz krajowy ostatecznego wyniku zapowiedzianego sporu.

Reskryptem z 9. stycznia 1900. Oddz. 8. Nr. 4201/99, zgodziło się c. i k. Ministerstwo wojny z warunkiem, że wojskowość utrzymywać będzie wszystkie krajowe koszary własnym kosztem za opłatą z funduszu tych koszar rocznego ryczałtu w wysokości pół procentu kosztów budowy, z wyłączeniem wartości gruntu; na tej podstawie wypłacił Wydział krajowy skarbowi wojskowemu całą należność zaległą od 1. września 1896, do końca r. 1899, w kwocie 46856 K. 33 h. od 1. stycznia 1900, wypłaca tę należność w półrocznych ratach z góry, zastrzegłszy sobie pismem z dnia 14. lutego 1900, L. W. 9.823. do c. i k. komedy korpusu wystósowaniem, prawo ściągnięcia na rzecz funduszu koszar krajowych odnośnej należności, gdyby się okazało, że w półroczu za które uiszczono koszta utrzymania, którykolwiek obiekt. nie był utrzymywany, — które to zastrzeżenie uważa komisya administracyjna jako odpowiednie zapewnienie należytego utrzymywania budynków.

Rozporządzeniem Ministerstwa Obrony krajowej i Ministerstwa Skarbu z dnia 14. grudnia 1900, Nr. 214. Dz. U. p. przeniesioną została gmina Mosty Wielkie z 9-tej do 7-mej klasy, natomiast gmina Zaleszczyki z 5-tej do 6-tej klasy wojskowej teryfy czynszowej, inne zaś gminy w których znajdują się krajowe koszary, pozostały w dotychczasowej klasie. Nadto rozporządzeniem tem podwyższono we wszystkich gminach wynagrodzenie za dostarczone pomieszczenie dla oficerów, żonatyh podoficerów i gażystów w ogóle, oraz za uboczne ubikacye w wojskowych domach wczasu (Marschhäuser) i w szpitalach wojskowych.

Z tego powodu spodziewać się należy, co słusznie Wydział krajowy w sprawozdaniu zaznacza, od 1. stycznia 1901, w którym rozporządzenie powyższe wchodzi w wykonanie, znacznego podwyższenie dochodu z wynagrodzenia za krajowe koszary.

C. i kr. Komenda korpusu odmówiła jednak jak się komisya administracyjna z aktów Wydziału krajowego przekonała, podwyższenia wynagrodzenia odpowiedniego do nowej od 1. stycznia 1901, obowiązującej wojskowej taryfy czynszowej.

Na wystosowaną bowiem dnia 27. marca 1901, L. W. 21.176. odezwą o przyznanie zmienionego rozp. Min. z 14. grudnia 1900, Nr. 214, Dz. U. p. wynagrodzenia za dostarczone krajowe koszary, odpowiedziała Komenda korpusu pismem z 16. kwietnia 1901. J. Nr. 2.089. — że gdy rzeczony koszary po zawarciu umowy z 25 maja 1895, a przed dniem 1. stycznia 1901, zostały dostarczone, a wedle postanowień w dwóch ostatnich ustępach §. 31. powołanej ustawy nowa taryfa czynszowa na dawniej dostarczone koszary zastosowaną być nie może — do żądania Wydziału krajowego przychylić się nie może.

W skutek tej odpowiedzi przedstawił Wydział krajowy pismem z dnia 17. maja 1901. L. W. 26.493. c. i k. Komendzie XI. korpusu wyjaśnienia, dowodzące niewątpliwie bezpodstawność twierdzeń Komendy korpusnej, ponowił swoje żądanie z tym dodatkiem by w razie jeżeliby c. i k. Komenda korpusna nie mogła bez wyższego przyzwolenia takowemu zadość uczynić, sprawę tę wraz z odezwą Wydziału krajowego c. i kr. Ministerstwu wojny do rozstrzygnięcia przedłożyła.

W odezwie względnie wyjaśnieniu tem podniósł Wydział krajowy z naciskiem, że umowa z 25. maja 1895, zawartą została z tem wyraźnym zastrzeżeniem, że we wszystkich postanowieniach onej, w których ustawę kwatunkową bez bliższego oznaczenia powołano, ustawa z dnia 11. czerwca 1879, Nr. 93. Dz. U. p. rozumianą być ma — że zgodnie z tem nie tylko na wstępie, ale także w ustępach 1. i 3. powyższej umowy ustawa ta wyraźnie jest przytoczona — że umowę tę c. i kr. Ministerstwo wojny reskryptem Oddz. 8. Nr. 1.586/H. B. z dnia 11. lipca 1895, w całej osnowie zatwierdziło i obydwie onej egzemplarze jak świadczy reskrypt Oddz. 8. Nr. 1.932/H. B. z 9. lipca 1895, podpisała.

Gdy więc umowa z 25. maja 1895, jedynie na podstawie ustawy kwatunkowej z 11. czerwca 1879, Nr. 93. Dz. U. p. i także przed wejściem w życie ustawy z dnia 25. czerwca 1895, Nr. 100. Dz. U. p. (16. lipca 1895, ostatecznie zawarta została, a późniejsze ustawy wstecz działać nie mogą i niedopuszczalnym jest by umowy zawarte i prawa i obowiązki z takowych nabyte, późniejszą ustawą, zmianie uległy — gdy wreszcie Wydział krajowy zastrzeżenia powyżej określonego i przyjętego, domagał się właśnie dla tego bo znając dokładnie treść ustawy z 25. czerwca 1895, w ówczas przez Radę państwa uchwalonej, w której między innymi także §§. 30. i 31. Ustawy kwat. z roku 1879, zostały zmienione, przewidywał z tej zmiany nieusprawiedliwioną szkodę dla funduszu krajowego; zdaje się komisji administracyjnej iż nie może ulegać wątpliwości że żądane podwyższenie wynagrodzenia przyznanem być powinno a odezwą Wydziału krajowego pożądanym odniesie skutek.

Nadmieniając w końcu, że władze wojskowe nie wydały jeszcze zarządzenia co do zmiany wynagrodzenia za krajowe koszary w Mostach wielkich i Zaleszczykach, oraz za pomieszczenie oficerów, żonatyh podoficerów i gażystów w ogóle, tudzież za uboczne ubikacye w szpitalach wojskowych, kończy komisya administracyjna sprawozdanie wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. grudnia 1899 do 31. grudnia 1900.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia z bieżących dochodów funduszu koszar krajowych kwoty około 14.000 K. na budowę stajni dla 24 remont w krajowych koszarach dla kawalerji na Wulce.

Przewodniczący:

Jan Szeptycki.

Sprawozdawca:

Dworski.